

LÆS-LET UDGAVE AF

KVINDEKONVENTIONEN

Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Siunnersuisoqatigiit
Rådet for Menneskerettigheder

INSTITUT FOR
MENNESKE
RETTIGHEDER

INUIT PISINNAATITAAFFIINUT INSTITUTI

Kalaallit Nunaanni Naligiissitaanissamut Siunnersuisoqatigiit
Council for Gender Equality in Greenland · Grønlands Ligestillingsråd

LÆS-LET UDGAVE AF KVINDEKONVENTIONEN

Projektleder: Kristina M. Kristensen, Rådet for Menneskerettigheder
Tekstforfatter: Qarlorit v/ Malene Lyngé
Juridisk sparring: Sinja Kongshøj Laursen, Institut for Menneskerettigheder
Lokalfaglig sparring: Ligestillingsrådet i Grønland
Oversættelse til grønlandsk: Maybritt Lyngé
Kvalitetssikring af grønlandsk: Oqaasileriffik - Grønlands Sprogsekretariat og
Rådsmedlemmer Qivioq Løvstrøm og Sara Olsvig

Layout: Hedda Bank
Forsidefoto: Aningaag R. Carlsen, Visit Greenland
Tryk: Nuuk Offset Aps

ISBN: 978-87-973972-2-0
e-ISBN: 978-87-973972-0-6

© 2022 Rådet for Menneskerettigheder og Institut for Menneskerettigheder
- Danmarks Nationale Menneskerettighedsinstitution.

Denne publikation eller dele af den må reproduceres til ikke-kommerciel brug
med tydelig angivelse af kilden.

Vi tilstræber, at vores udgivelser bliver så tilgængelige som muligt. Vi bruger
for eksempel store typer, korte linjer, få orddelinger, løs bagkant og stærke
kontraster.

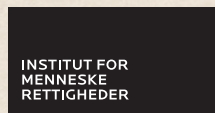
**KEND DINE
RETTIGHEDER**

KalooRiR Nanaanni Naaligiisiltoomissamut Siunnersuisoqatigiit
Council for Gender Equality in Greenland - Grønlands Ligestillingsråd

Inuit Pisinnaattaaffii pillugit Siunnersuisoqatigiit
Rådet for Menneskerettigheder

INSTITUT FOR
MENNESKE
RETTIGHEDER

INUIT PISINNAATTAFFIINUT INSTITUTI

FINANSIERET AF NORDATLANTPULJEN

1 GENERELT OM MENNESKERETTIGHEDER OG KVINDEKONVENTIONEN 4

2 RETTIGHEDER I KVINDEKONVENTIONEN 6

Artikel 1 - Definition af diskrimination mod kvinder	7
Artikel 2 - Naalakkersuisut forpligter sig	7
Artikel 3 - Fremgang i kvinders udvikling i forhold til ligestilling	7
Artikel 4 - Midlertidige foranstaltninger	7
Artikel 5 - Kønsroller og opfattelser	7
Artikel 6 - Forbud mod handel af kvinder og prostitution	8
Artikel 7 - Deltagelse i politik og demokrati	8
Artikel 8 - Deltagelse i internationalt arbejde	8
Artikel 9 - Statsborgerskab	8
Artikel 10 - Uddannelse	8
Artikel 11 - Arbejdsmarked	8
Artikel 12 - Sundhed	10
Artikel 13 - Økonomiske og sociale liv	10
Artikel 14 - Kvinder i landområder	10
Artikel 15 - Borgerlige retsforhold	10
Artikel 16 - Ægteskabs- og familieforhold	10

3 NOTER 11

1

GENERELT OM MENNESKERETTIGHEDER OG KVINDEKONVENTIONEN

GENERELT OM MENNESKERETTIGHEDER

Efter anden verdenskrig nedfældede en række lande FN's verdenserklæring om menneskerettigheder. Den har til formål at sikre fokus på grundlæggende rettigheder for alle mennesker.

Erklæringen bygger på en vision om, at alle mennesker er født frie og lige.¹

Kvindekongventionen er bygget op omkring tre principper:

- 1) Væsentlig lighed
- 2) Ingen forskelsbehandling
- 3) Statens forpligtelser

SIKRE KVINDERS DELTAGELSE

Selvom FN efter 1979 vedtog andre menneskerettighedserklæringer, foregik der på verdensplan fortsat omfattende diskrimination imod kvinder.

Det stod derfor klart, at der måtte gøres noget ekstraordinært for at sikre, at staterne forpligtede sig til handling for kvinders deltagelse i samfundslivet.

På den måde blev fundamentet for FN's konvention om afskaffelse af alle former for diskrimination imod kvinder, Kvindekonventionen, lagt.

Kvindekonventionen, også kaldet CEDAW, er en international konvention, der opstiller en række rettigheder om ligestilling for kvinder både politisk, økonomisk, socialt, kulturelt, civilt og på en række andre områder.

TILTRÆDELSE I DANMARK OG GRØNLAND

CEDAW henviser til Kvindekonventionens engelske betegnelse og står for Convention on the Elimination of all forms of Discrimination Against Women - Konventionen om afskaffelse af alle former for diskrimination mod kvinder.

Kvindekonventionen blev vedtaget af FN i 1979 og trådte i kraft i 1981.

I 1983 ratificerede Folketinget i Danmark konventionen, dvs. at Danmark tiltrådte den internationale aftale endeligt. Det skete uden territorielt forbehold for Grønland, hvilket betød, at aftalen dermed også blev gældende for Grønland.

FORPLIGTELSE

Mere end 180 lande har i dag tilsluttet sig Kvindekonventionen.

De lande, der tilslutter sig en konvention, forpligter sig til, i deres eget land, at respektere, beskytte, fremme og opfylde de rettigheder, som er beskrevet i konventionen.

TRE PRINCIPPER

Kvindekonventionen er bygget op omkring tre principper:

- 1) Væsentlig lighed
- 2) Ingen forskelsbehandling
- 3) Statens forpligtelser

Rettighederne er med andre ord defineret ud fra, at der skal opnås betydelig lighed mellem mænd og kvinder, at forskelsbehandling imellem kønnene elimineres og at staterne forpligter sig til, at det sker.

Hele Kvindekonventionen med både rettigheder og kontrolmekanisme er beskrevet i 30 såkaldte artikler. Kvindernes rettigheder er beskrevet i 16 af dem. De 16 artikler opsummeres i denne læs-let version af Kvindekonventionen.²

2

RETTIGHEDER I KVINDEKONVENTIONEN

Diskrimination imod kvinder er enhver form for skelnen mellem køn, der har til formål at tilsidesætte princippet om, at kvinder skal kunne nyde og udøve menneskerettigheder på lige fod med mænd.

Denne læs-let version af Kvindekonventionen har det formål at oversætte konventionens artikler til et let-læseligt og forståeligt sprog. Der er således ikke tale om en fuldstændig og ordret gengivelse af konventionens artikler, men et udpluk af de artikler, som vi har fundet særligt relevante.

ARTIKEL 1 - DEFINITION AF DISKRIMINATION MOD KVINDER

Med "diskrimination imod kvinder" menes der enhver form for skelnen mellem køn, der har til formål at tilsidesætte princippet om, at kvinder skal kunne nyde og udøve menneskerettigheder på politiske, økonomiske, sociale, kulturelle, civile og andre områder på lige fod med mænd.

ARTIKEL 2 - NAALAKKERSUISUT FORPLIGTER SIG

Da Naalakkersuisut har tilsluttet sig konventionen, har de dermed sagt ja til at fordømme alle former for diskrimination imod kvinder og uden forbehold at føre en politik, der har til mål at afskaffe diskrimination imod kvinder ved for eksempel:

- at sikre ligestilling mellem kvinder og mænd i lovgivningen, herunder sanktionsbestemmelser, som forbyder diskrimination af kvinder, hvis det er nødvendigt.
- at afstå fra at deltage i noget, der er diskriminerende imod kvinder og at sikre, at myndigheder og offentlige institutioner agerer derefter.
- at tage passende skridt for at afskaffe diskrimination imod kvinder fra enhver persons eller virksomheds side.
- at afskaffe love, bestemmelser, skikke og praksis og ophæve alle nationale straffebestemmelser, der fører til diskrimination imod kvinder.

ARTIKEL 3 - FREMGANG I KVINDERS UDVIKLING I FORHOLD TIL LIGESTILLING

Naalakkersuisut skal – især på politiske, sociale, økonomiske og kulturelle områder – sikre kvinders fulde udvikling og fremgang, så de med sikkerhed kan nyde og udøve menneskerettigheder og fundamentale frihedsrettigheder på lige fod med mænd.

ARTIKEL 4 - MIDLERTIDIGE FORANSTALTNINGER

Hvis Naalakkersuisut indfører midlertidige foranstaltninger eller særlige forholdsregler, som har til formål at beskytte moderskab eller opnå ligestilling mellem mænd og kvinder, må disse ikke betragtes som diskrimination.

Men de midlertidige foranstaltninger skal ophæves, når formålet med dem er opnået.

ARTIKEL 5 - KØNSROLLER OG OPFATTELSER

Naalakkersuisut skal gøre, hvad de kan for at afskaffe fordomme, sædvaner og adfærd, der er med til at fastholde opfattelsen af fastlåste kønsroller eller af at ét køn er mere eller mindre værd end det andet.

Derudover skal det sikres, at der i undervisningen om familiekundskab er den rette forståelse for moderskab som en nødvendig funktion i samfundet og en anerkendelse af mænds og kvinders fælles ansvar for deres børns opdragelse og udvikling.

ARTIKEL 6 - FORBUD MOD HANDEL AF KVINDER OG PROSTITUTION

Alle stater - herunder Naalakkersuisut - skal arbejde for at forhindre handel med kvinder og udnyttelse af kvinder ved prostitution, blandt andet gennem lovgivning.

ARTIKEL 7 - DELTAGELSE I POLITIK OG DEMOKRATI

Naalakkersuisut har forpligtet sig til at afskaffe diskrimination imod kvinder indenfor det politiske og offentlige liv og skal sikre kvinder retten til på lige fod med mænd:

- at være valgbare og at kunne stemme ved alle former for offentlige valg og folkeafstemninger.
- at være med til at udforme og gennemføre regeringens politik og bestride alle former for offentlige stillinger og poster på alle niveauer.
- at kunne deltage i NGO'er og i offentlige og politiske foreninger, virksomheder og lignende.

ARTIKEL 8 - DELTAGELSE I INTERNATIONALT ARBEJDE

Naalakkersuisut skal sikre at kvinder kan repræsentere Naalakkersuisut på internationalt plan og deltage i internationale organisationers arbejde på lige fod med mænd og uden at blive diskrimineret.

ARTIKEL 9 - STATSBOGERSKAB

Naalakkersuisut skal imødekomme kvinder rettigheder til at kunne erhverve sig, ændre eller bevare deres statsborgerskab på lige fod med mænd.

En kvindes statsborgerskab må ikke kunne påvirkes af indgåelse af ægteskab eller en evt. ændring af ægteemandens ændrede statsborgerskab.

ARTIKEL 10 - UDDANNELSE

Naalakkersuisut skal gøre, hvad de kan for at afskaffe diskrimination imod kvinder på uddannelsesområdet.

Naalakkersuisut skal bl.a. i børnehaven, i folkeskolen og på uddannelsesinstitutionerne afskaffe fastlåste opfattelser af kønsroller gennem revidering af lærebøger og skoleprogrammer og ved tilpasning af undervisningsmetoder på alle niveauer.

ARTIKEL 11 - ARBEJDSMARKED

Naalakkersuisut skal arbejde for at afskaffe diskrimination imod kvinder og sikre kvinder samme rettigheder som mænd på arbejdsmarkedet.

På grundlag af ligestilling mellem mænd og kvinder skal Naalakkersuisut sikre kvinder:

- retten til at arbejde - som en rettighed for alle mennesker og som man ikke kan miste.
- retten til ligeløn og lige betaling for lige arbejde.

Ved at stille kvinder og mænd lige og ved at afskaffe diskrimination af kvinder skal Naalakkersuisut sikre kvinder samme adgang til f.eks. sociale ydelser, optagelse af kredit til banklån og deltagelse i aktiviteter indenfor kulturliv og sport.

For at beskytte kvinders ret til arbejde og for at forhindre diskrimination af kvinder på baggrund af ægteskab eller moderskab skal Naalakkersuisut bl.a. arbejde for at forbyde afskedigelse pga. graviditet eller barselsorlov.

Naalakkersuisut skal desuden sørge for særlig beskyttelse af gravide kvinder, som udfører et arbejde, der beviseligt er skadeligt for dem.

ARTIKEL 12 - SUNDHED

Naalakkersuisut skal afskaffe diskrimination imod kvinder på sundhedsområdet for at sikre lige adgang til lægebehandling og sundhedspleje på grundlag af ligestilling mellem mænd og kvinder.

ARTIKEL 13 - ØKONOMISKE OG SOCIALE LIV

Ved at stille kvinder og mænd lige og ved at afskaffe diskrimination af kvinder skal Naalakkersuisut sikre kvinder samme adgang til f.eks. sociale ydelser, optagelse af kredit til banklån og deltagelse i aktiviteter indenfor kulturliv og sport.

ARTIKEL 14 - KVINDER I YDERDISTRIKTER

For at sikre at kvinder i yderdistrikterne kan deltage i og opnå udbytte af udviklingen i yderdistrikterne, skal Naalakkersuisut tage passende skridt til at afskaffe diskrimination imod kvinder.

Gennem ligestilling mellem mænd og kvinder skal kvinder sikres retten til, på alle niveauer, at deltage i udarbejdelse og realisering af udviklingsplaner. Naalakkersuisut skal blandt andet også sikre passende levevilkår, herunder gælder levevilkår indenfor bolig, sanitære forhold, elektricitets- og vandforsyning, transport og kommunikation.

ARTIKEL 15 - BORGERLIGE RETSFORHOLD

Naalakkersuisut skal sikre:

- at kvinder og mænd stilles lige for loven.
- at alle juridiske eller personlige dokumenter, som har til formål at indskrænke kvinders juridiske handleevne, anses for ugyldige.
- at mænd og kvinder har samme rettigheder i forhold til personers ret til at færdes frit og til frit at vælge bopæl og domicil.

ARTIKEL 16 - ÆGTESKABS- OG FAMILIEFORHOLD

Naalakkersuisut skal tage alle passende skridt til at afskaffe diskrimination imod kvinder i alle ægteskabs- og familieforhold.

På baggrund af ligestilling mellem mænd og kvinder skal Naalakkersuisut blandt andet sikre kvinder samme rettigheder og ansvar med hensyn til f.eks. forældremyndighed, værgemål og adoption af børn.

Naalakkersuisut skal gøre, hvad de kan for at afskaffe fordomme, sædvaner og adfærd, der er med til at fastholde opfattelsen af fastlåste kønsroller eller af at ét køn er mere eller mindre værd end det andet.

3

NOTER

1 FN's verdenserklæring om menneskerettigheder artikel 1.

Du kan læse hele konventionen på dansk her: <https://humanrights.gl/Menneskerettigheder>

2 Konvention om afskaffelse af alle former for diskrimination mod kvinder (1979) (trådt i kraft i 1981).

Du kan læse hele konventionen på dansk her: <https://humanrights.gl/Menneskerettigheder>

